

Semesterbeskrivelse

2. semester

Socialrådgiveruddannelsen

Forår 2012

Indholdsfortegnelse

Forord	5
Semesterbeskrivelse	6
Gruppedannelsesproces.....	9
Statusseminar	11
Den tværfaglige projektrapport	14
Undervisningsprogram: FO1 – Socialt arbejde	17
Undervisningsprogram: FO2 – Det psykologiske og psykiatriske fagområde	21
Undervisningsprogram: FO3 – Det juridiske fagområde	30
Undervisningsprogram: FO4 – Samfundsvidenskabelig teori og metode	44
Litteratursøgningskursus.....	56

Forord

Kære socialrådgiverstuderende på uddannelsens 2. semester

Velkommen til uddannelsens 2. semester.

Den semesterbeskrivelse du nu sidder med, giver dig en række relevante oplysninger i tilknytning til semesteret, herunder hvad der er ramme og indhold for de faglige aktiviteter de kommende 5 måneder.

En række forhold, der også er en del af semesteret, bliver du løbende orienteret om i takt med disses relevans i tilknytning til studiet.

Det er vort håb, at du må befinde dig godt på såvel dette semester som på Socialrådgiverstudiets kommende semesterforløb.

På vegne af semesterets underviserkollegium og sekretariatet

Frank Nielsen

Uddannelsesleder

Socialrådgiveruddannelsen

Vibeke Bak Nielsen

Koordinator

Semesterbeskrivelse

Målet på Socialrådgiveruddannelsens 2. semester er, at den studerende udvikler viden om grundlæggende træk ved socialt arbejde, socialrådgivning og sociale problemer i et historisk, og på dette semester fortrinsvis dansk perspektiv. Socialpolitik, dens udmøntning i ret, etik og retssikkerhed, relationen mellem klient og socialrådgiver, menneskers almindelige og ualmindelige reaktioner – er nogle blandt mange flere undervisningstemaer. Der sættes på 2. semester særligt fokus på socialt arbejde med børn, unge og familier. Undervisningen er opdelt i fire fagområder:

FO1 = socialt arbejde/socialrådgivning, 8 ECTS

Målet for fagområdet Socialt arbejde er, at de studerende opnår kundskaber fra fagområdets eget teoretiske og forskningsmæssige grundlag og fra socialt arbejdes praksis for dermed at kunne forstå socialt arbejdes vilkår og muligheder, herunder metoder og metodevalg. Derudover skal fagområdet samle og integrere kundskaber både fra eget fagområde og fra uddannelsens øvrige fagområder, hvorved de studerende skal opnå forandrings- og handlekompetencer som socialrådgivere, jf. BKG §

FO2 = det psykologiske og psykiatriske fagområde, 10 ECTS

Målet for det psykologiske og psykiatriske fagområde er, at de studerende opnår kundskaber inden for det psykologiske og psykiatriske felt for dermed at kunne forstå menneskers psyke og liv, herunder forståelse af det enkelte menneskes dynamiske udvikling i samspil med omverdenen, perspektiver på relationer mellem individ, gruppe, organisation og samfund samt indsigt i at forstå egen læreproces og udvikling som fagperson, jf. BKG § 9.

FO3 = det juridiske fagområde, 6 ECTS

Målet for det juridiske fagområde er, at de studerende opnår kundskaber inden for det retlige og forvaltningsmæssige felt for dermed at kunne inddrage relevante faglige elementer fra juraens almene, materielretlige og processuelle fag som grundlag for at kunne handle som retsanvender i socialt arbejde og rådgive om den enkeltes retsstilling, jf. BKG § 9.

FO4 = det samfundsvidenskabelige fagområde, 6 ECTS

Målet for det samfundsvidenskabelige fagområde er, at de studerende opnår kundskaber fra det sociologiske, organisatoriske, politologiske og økonomiske felt for dermed at kunne forstå samfundets funktion, opbygning og udvikling, sammenhængen mellem menneskers levevilkår, sundhedsproblemer og sociale problemer samt social- og arbejdsmarkedspolitikens vilkår og den sociale sektors rolle og funktion i forhold hertil, jf. BKG § 9. Der henvises her til studieordning for basisåret, idet størstedelen af indholdet i det samfundsvidenskabelige fagområde præsenteres, studeres og eksamineres i uddannelsens to første semestre.

Gennem problemorienteret projekt- og casearbejde trænes de studerende i at omsætte viden fra de fire fagområder til arbejdet med konkrete sociale problemstillinger. Socialrådgiveruddannelsens 2. semester er således praktikforberedende, hvor de studerende opnår begyndende færdigheder i at omsætte teoretisk viden til praktisk handling på et videnskabeligt grundlag.

Eksamener (Tværfaglig projektrapport, 30 ECTS (P3))

2. semester afsluttes med en mundtlig prøve (P3). Prøven er individuel og tager udgangspunkt i den udarbejdede tværfaglige projektrapport, samt den mundtlige fremlæggelse. Dette efterfulgt af diskussion med inddragelse af pensum. Prøven bedømmes efter 7-trin skalaen med ekstern censur. Nærmere retningslinjer for projektrapporten kan ses på s. 14-16.

Introduktion til semestret

Afholdes d. 1-3. februar. Se introprogram på Moodle.

Koordinator af semestret

Vibeke Bak Nielsen, vibekebak@socsci.aau.dk

Sekretariat

Helen Halkjær Andersen, hhan@dps.aau.dk

Strandvejen 19, Plan 3, kontor 323, tlf.: 99 40 96 21

Socialrådgiveruddannelsens 2. semester er således praktikforberedende,

Gruppedannelsesproces

1. Hvornår:

Gruppedannelsesprocessen foregår tirsdag den 27. marts kl. 08.15-12.00 og afsluttes fredag den 30. marts kl. 08.15-12.00.

Vi satser på, at så mange grupper som muligt er dannet tirsdag den 27. marts. I den mellemliggende uge er der også mulighed for at finde i gruppe parallelt med de andre studieaktiviteter. Fredag den 30. marts inden kl. 12.00 ved alle, i hvilken gruppe de hører til. ***Der gives besked via Moodle fra studiesekretæren om hvilke gruppenummer samt hvilken vejleder der er tildelt, senest onsdag den 4. april kl. 15.00.***

2. Hvor:

Gruppedannelsesprocessen foregår i Auditorium T samt i grupperum på Strandvejen 19, hvis dette bliver nødvendigt.

3. Hvordan

- A. Vi starter op om tirsdagen med en fælles brainstorm, hvor alle emner kan foreslås inden for temarammen "Børn, Unge og familier". Emner skrives på store papirark, der hænges op. Herefter påtager forslagsstilleren at danne udgangspunkt for den efterfølgende "besøgsrunde", hvor man kan bevæge sig rundt i de forskellige emnegrupper. Erfaringen viser, at her begynder mange af grupperne at danne sig.
- B. En gruppe kan lukke sig og trække sig ud af processen, når der er seks medlemmer. Herefter udfyldes en gruppeseddel, som efterfølgende underskrives af en af de tilstedeværende vejlederrepræsentanter, for til sidst at afleveres til koordinator Vibeke Bak Nielsen.
- C. Åbne grupper kan mellem tirsdag d.27. marts og fredag d. 30. marts følges på opslagstavlen ved siden af Helens kontor, hvor gruppesedlerne ophænges med *emne, navne på gruppemedlemmer og kontaktperson m. telefonnummer.*

- D. Fredag d.30. marts gøres der status og gruppesedlerne hænges op til den afsluttende gruppedannelse. Det er derfor meget vigtigt, at de som ikke kom i gruppe om tirsdagen møder op fredag og kommer i gruppen.

- E. Gruppedannelsesprocessen de 2dage styres af koordinator. I mellempærioden er initiativet op til jer studerende, men koordinator kan selvfølgelig kontaktes.

Statusseminar

Til støtte for projektarbejdet afholdes der et statusseminar. Dette afholdes i uge 19 fra d. 7. maj til d. 11. maj. Hver projektgruppe skal her fremlægge status for projektarbejdet samt opponere på en anden projektgruppes arbejde. Statusseminaret organiseres i klyngen og har deltagelse af vejleder samt en opponertvejleder.

Retningslinjer for statusseminaret:

Form:

Deltagerne i statusseminaret er 2 - 3 projektgrupper, der klynges med egen vejleder samt en opponertvejleder.

Den enkelte projektgruppe har to opgaver:

- At præsentere eget projekt
- At fungere som opponertgruppe for (d)en anden gruppe (hvis der er 3 grupper, opponerer grupperne efter tur på hinandens projekter, men alle læser alle oplæg).

Gruppen har 5 minutter til at præsentere, supplere og uddybe deres skriftlige materiale. I gruppen kan man eventuelt på forhånd aftale en arbejdsdeling, så nogle gruppemedlemmer står for præsentation af eget projekt, mens andre står for opponertindlægget.

Herefter er det opponertgruppens opgave, at give en fremadrettet konstruktiv kritik af gruppens skriftlige og mundtlige præsentation, og gruppen får lejlighed til at svare. Resten af tiden er afsat til vejledernes kommentarer. Husk at alle studerende er ansvarlige for at læse alt skriftligt materiale.

Indhold:

Projektgruppens oplæg og skriftlige materiale kan koncentrere sig om:

- Problemstilling og problemformulering: herunder begrundelser for problemstillingen og afgrænsning af den valgte problemformulering samt eventuelle problemer i forbindelse med dokumentation af problemstillingen.
- Design – hvordan er den overordnede sammenhæng i projektet?
- Metodeovervejelser – hvordan undersøger man rent praktisk problemstillingen? Hvilke problemer og udfordringer er der i det?

- Foreliggende forskning: overvejelser om hvorledes gruppen forholder sig til, hvad der tidligere er skrevet om problemstillingen. Hvad er jeres særlige vinkel/bidrag?
- Teori: Begrundelse for valg af teorier i projektet. Relevanskriterier, fordele, ulemper, aktualitet etc.
- Analyse: Overvejelse vedr. analyse-temaer og evt. uddrag af påbegyndt analyse.

Det skriftlige materiale:

Hver gruppe kan aflevere op til 10 sider. Det skal fremgå, hvordan disse sider indgår i det samlede projekt. Materialet kan adressere flere af de ovenstående punkter. Det må meget gerne af det skriftlige materiale fremgå, hvilke problemer, gruppen især er løbet ind i, hvad er I usikre på osv. Det er klogt at bruge seminaret til at få sat fokus på det, som I finder særlig vanskeligt. Det giver de øvrige seminardeltagere mulighed for at overveje dette og forberede sig på dette på forhånd - og bidrage med gode ideer og konstruktive forslag på seminaret.

Afleveringskrav:

Materialet skal sendes på mail **senest onsdag d. 2. maj kl. 12.00** til:

- Egen Vejleder
- Opponent vejleder
- Den eller de grupper, som skal deltage i seminaret sammen med jer

I finder mailadresser på grupperne på Moodle i "kasse 3" → Gruppedannelse → Gruppe/vejlederfordeling

Den tværfaglige projektrapport

På socialrådgiveruddannelsens 2. semester, gennemføres der et tværfagligt projektarbejde, "Den tværfaglige obligatoriske projektopgave".

Projektet skal tage afsæt i:

En problemorienteret undersøgelse inden for temarammen: "Sociale problemer relateret til socialt arbejde med børn, unge og familier."

Der er dermed en tæt sammenhæng mellem den undervisning, der har dannet ramme for 2. semester og projektarbejdet, ligesom viden fra 1. semester kan inddrages i projektet.

Projektet udgør grundlaget for første års prøven og de studerende arbejder med at identificere, beskrive og analysere et konkret socialt problem indenfor ovennævnte temaramme.

Læringsmål:

Formålet med projektet på 2. semester er, at den studerende dels skal videreudvikle sine projektmetodiske færdigheder i forlængelse af projektarbejdet på 1. semester, dels bruge den erhvervede viden i øvrigt fra 1. semester som basis for kompetencer der er tilført inden for rammerne af socialrådgiveruddannelsens fire fagområder gennem forelæsningsvirksomheden på 2. semester.

De studerende skal demonstrere begyndende viden og færdigheder relateret til de fire fagområders læringsmål (jf. disse læringsmål på Moodle)

Krav til projektets indhold og metode:

De studerende skal i projektet kunne identificere og beskrive en social problemstilling i relation til temarammen, samt relatere denne problemstilling til en forståelse af relationerne mellem individ, gruppe, organisation og samfund.

I besvarelsen af problemstillingen skal de studerende benytte og diskutere viden fra fagområderne. Den indbyrdes vægtning af disse afhænger af problemstillingen. Desuden skal projektet indeholde et metodeafsnit, hvori der reflekteres over valg af empiri og teori samt analysestrategi og sætter dette i relation til videnskabsteori.

I projektet *skal* de studerende inddrage eksisterende kvantitative og kvalitative undersøgelser, samt reflektere over disses relevans for problemstillingen, undersøgelsesmetoder og disses placering i forhold til projektets analyse og strategi. Derudover *kan* projektet indeholde et interview med en ekspert eller fagkyndig informant.

I en perspektivering benyttes en begyndende professionsorientering til at opstille socialfaglige handleforslag i forhold til den valgte problemstilling.

Afleveringskrav:

Projektrapporten må maksimalt have et omfang, inkl. bilag, litteraturliste, m.v.:

- 70 sider – Ved grupper på 6 og derover
- 55 sider – Ved grupper på 4-5
- 45 sider – Ved grupper på 2-3
- 30 sider – Ved individuelle

I tilknytning til de projektrapporter der udarbejdes inden for projektgruppen, skal det fremgå, hvilke sider det enkelte gruppemedlem har et særligt ansvar for. Dette sideantal omfatter 6 sider pr. gruppemedlem.

Der skal i tilknytning til projektet indgå følgende formulering:

”Denne opgave er udarbejdet af studerende på socialrådgiveruddannelsen ved Aalborg Universitet, som led i et uddannelsesforløb. Den foreligger urettet og ukommenteret fra socialrådgiveruddannelsens side og er således udtryk for forfatterens egne synspunkter”.

Projektrapporten skal afleveres den **7. juni senest kl. 9.00** til studiesekretær Helen Halkjær Andersen. Projektrapporten må **ikke** afleveres i dueslag. For sen aflevering vil tælle som et eksamensforsøg.

Undervisningsprogram: FO1 – Socialt arbejde

Fagområdets/modulets titel:	Fagområde 1 – Socialt arbejde
Semester:	2. semester forår 2012
Årgang/hold:	Soc. 2011
Undervisere:	Frank Nielsen, Kirsten Mejlvig og Lise Rytter Krogh Samt socialrådgivere fra praksis
Formål/læringsmål:	
Undervisningsform:	Forelæsning og opgaver
Eksamensform:	Synopsis eksamen

Sted og tid for forelæsningerne angives i semesterplan. Hold jer opdateret løbende.

1. Introduktion til fagområde 1, socialt arbejde.

v/Frank Nielsen

2. Modeller i Socialt arbejde 1

v/ Kirsten Mejlvig og Lise Rytter Krogh

Helhedsorienteret socialt arbejde indebærer at den professionelle søger at få bredest mulig forståelse for klientens situation, og for hvad der kan være de sociale problemer. Målet med socialt arbejde er at forbedre klientens livssituation. Arbejdet er systematisk, værdi- og relationsorienteret. Der præsenteres forskellige teoretiske modeller i socialt arbejde og modellerne kobles til feltet socialt arbejde.

Litteratur:

- Hutchinson, Gunn Strand og Siv Oltedal (2006): Kap. 2, 3, 4, i "Modeller i socialt arbejde". Hans Reitzels Forlag.

I alt 143 sider

3. Modeller i socialt arbejde 2

v/ Kirsten Mejlvig og Lise Rytter Krogh

Helhedsorienteret socialt arbejde indebærer at den professionelle søger at få bredest mulig forståelse for klientens situation, og for hvad der kan være de sociale problemer. Målet med socialt arbejde er at forbedre klientens livssituation. Arbejdet er systematisk, værdi- og relationsorienteret. Der præsenteres forskellige teoretiske modeller i socialt arbejde og modellerne kobles til feltet socialt arbejde.

Litteratur:

- Hutchinson, Gunn Strand og Siv Oltedal (2006): Kap. 5 og 6 i "Modeller i socialt arbejde". Hans Reitzels Forlag.

I alt 95 sider

4. Socialt arbejde med børn og unge og familier

v/Kirsten Mejlvig og Lise Rytter Krogh

Det er en vigtig samfundsopgave at støtte de børn og familier som er mest udsatte og som risikerer at blive udsat for omsorgssvigt. Barnets reform har fokus på den tidlige indsats, på tryk i opvæksten, på børns og unges rettigheder og på kvaliteten af indsatsen. Børnefaglig undersøgelse iværksættes, når en kommune bliver bekendt med, at et barn har vanskeligheder af en sådan karakter, at der kan blive behov for særlig støtte.

Litteratur:

- Kvello, Øyvind (2011): Kapitel 2 (s 30-45), kapitel 3 (s 46-74), kapitel 5 (s156-176), kapitel 6 (s180-196) i *Barn i risiko. Skadelige omsorgssituationer*. Gyldendal Akademisk. 1. udgave. 2. oplag
- <http://shop.servicestyrelsen.dk/products/handbog-om-barnets-reform>

I alt 79 sider

Obligatorisk litteratur:

- Hutchinson, Strand Gun og Oltedal, Siv: *Modeller i socialt arbejde*. Reitzels 2.udgave 2006
- Kvello, Øyvind (2011): Kapitel 2 (s 30-45), kapitel 3 (s 46-74), kapitel 5 (s156-176), kapitel 6 (s180-196) i *Barn i risiko. Skadelige omsorgssituationer*. Gyldendal Akademisk. 1. udgave. 2. oplag
- <http://shop.servicestyrelsen.dk/products/handbog-om-barnets-reform>

Undervisningsprogram: FO2 – Det psykologiske og psykiatriske fagområde

Fagområdets/modulets titel:	Det psykologiske og psykiatriske fagområde
Semester:	2. semester forår 2012
Årgang/hold:	Soc. 2011
Undervisere:	Psykologi: Gitte Duus & Jan Brødslev Olsen Psykiatri: Kirsten Mejlvig
Formål/læringsmål:	Det fremgår af Studieordning for Socialrådgiveruddannelsen ved Aalborg Universitet, at målet for det psykologiske og psykiatriske fagområde er, "at de studerende opnår kundskaber inden for det psykologiske og psykiatriske felt for dermed at kunne forstå menneskers psyke og liv, herunder forståelse af det enkelte menneskes dynamiske udvikling i samspil med omverdenen, perspektiver på relationer mellem individ, gruppe, organisation og samfund samt indsigt i at forstå egen læreproces og udvikling som fagperson" (jf.BKG §9). Nærmere indholds- og evalueringskrav fremgår af studievejledningen.
Undervisningsform:	Forelæsning og opgaver
Eksamensform:	Synopsis eksamen

1. Introduktion til Fagområde 2

v/Jan Brødslev Olsen

Delmål:

Formålet er, at de studerende får et overblik over de overordnede paradigmer og tilgange inden for psykologien og psykiatrien.

Obligatorisk Litteratur: Ingen – se udsendte slides for litteratur til inspiration

2. Klassisk psykoanalyse og objektrelationsteori.

v/Jan Brødslev Olsen

Delmål:

Formålet med denne kursusgang er at give et rids over den klassiske psykoanalyser grundbegreber, modeller og teori, samt hvorledes psykoanalysen er blevet videreført og ændret i skikkelse af objektrelationsteorien.

Obligatorisk Litteratur:

- Cullberg, J.: Dynamisk Psykiatri. Hans Reitzels Forlag. Del III: Personlighedsudviklingen og de psykodynamiske grundbegreber, kapitel 5, 6 og 7. (**Grundbog**).

I alt 32 sider

3. Introduktion til psykiatriundervisning

Galskabens og psykiatriens historie

Diagnostisering, klassifikation og organisering af psykiatrien i Danmark

v/Kirsten Mejlvig

Litteratur:

- Cullberg, J. (2001): "Psykosser" Kapitel 21 og 22, Hans Reitzels Forlag (Kompendium)
- Cullberg, J.: "Dynamisk Psykiatri" (seneste udgave), Del I, kapitlerne 1 og 2, del XIV, kapitel 52, Hans Reitzels Forlag

4. Jeg- og selvpsykologi.

v/Jan Brødslev Olsen

Delmål:

Formålet med denne kursusgang er at give indsigt i Eriksons jeg-psykologi samt Winnicotts og Kohuts selv-psykologier, herunder de centrale begreber, modeller og teoretiske antagelser samt forskelle og ligheder mellem teoridannelserne.

Obligatorisk Litteratur:

- Brødslev Olsen, Jan (2000): *Selvets verden*: Kapitel 1. S. 18-47. Forlaget System. (29 sider). **(KP)**
- Brødslev Olsen, Jan (2000): *Selvets verden*. Forlaget System. S. 84 – 99. (16 sider). **(KP)**
- Thielst, Peter (1998): *Kohuts Selvpsykologi*, Del II, s. 25 – 48. Det lille Forlag. (23 sider). **(KP)**
- Brødslev Olsen, Jan (2008): *Det menneskelige*, Kernen, s. 63-67. Aalborg Universitetsforlag. (5 sider). **(KP)**

I alt 73 sider

5. Normalitet og afvigelse, psykosebegrebet

v/Kirsten Mejlvig

Litteratur:

- Duedahl, P.: Normalitet og afvigelse. Indfald, udfald og affald i Andersen, L., Duedahl, P. & Kallestrup, L. (2005) (red.): De måske udstødte – historiens marginale eksistenser, Aalborg Universitetsforlag (Kompendium)
- Cullberg, J.: "Dynamisk Psykiatri" Del VIII, kapitel 26

6. Tilknytnings- og relationsteori.

v/Gitte Duus

Delmål:

Formålet er, at de studerende tilegner sig indsigt i Sterns teori om relationer og Bowlbys teori om tilknytning.

Obligatorisk Litteratur:

- Sørensen, Jytte Birk (2007) *Støt mestring – bryd mønstre*. Dafolo. Kap 1: s. 19-44 og Kap. 3: s. 99-163 (88 sider). **(GB)**
- Stern, Daniel N. (2000, eng udg. 1985) *Spædbarnets interpersonelle Verden*. Hans Reitzles Forlag: s 11-28. (17 sider). **(KP)**
- Bowlby, John. (1994, eng. udg. 1988) *En sikker base*. Det lille Forlag. Kapitel 7: *Tilknytningens rolle i personlighedsudviklingen* s. 133-152. (19 sider). **(KP)**

I alt 124 sider

7. Familie, parforhold og forældreskab.

v/Gitte Duus

Delmål:

Målet er at tilegne sig forskellige teoretiske perspektiver til forståelse af familielivet, parforhold og det at være forældre. Der inddrages både systemisk, relationelle og narrative tilgange.

Obligatorisk Litteratur:

- Egelund, M. & Friese, P. (1987): *Herre i eget hus - systemorienteret familiebehandling i teori og praksis*. Akademisk forlag 1987. Kap. 3, s. 39 – 56, 18 s. **(KP)**
- White, Michael 2006) *Narrativ praksis*. Hans Reitzels Forlag. S 63-65 og side 84-92, 10 s. **(KP)**
- Stern, D. (1997): *Moderskabskonstellationen*. Hans Reitzels Forlag. Kap. 11: side 217-241, 25 s. **(KP)**
- Grønkjær P.(1997): *Fri og afhængig – om mænds forhold til selvet og til kvinder*. Hovedland. S. 19-32, 14 s. **(KP)**
- Christoffersen, M.N. (2003): *Teenage motherhood and induced abortion among teenagers*, Arbejdsrapport fra SFI. S.4-18, 14 s. Downloades på: <http://www.sfi.dk/publications-4844.aspx?Action=1&NewsId=321&PID=10056>
- Hansen, B.P. (2002) *En smertelig pardans*. I Psykolognyt nr. 11, årg. 2002 s. 8-12, 5 s. **(KP)**

I alt 86 sider

8. Perspektiver på sygehus-, distriktspsykiatri og socialpsykiatri

v/Kirsten Mejlvig

Litteratur:

- Cullberg, J.:”Dynamisk Psykiatri Del XIV kapitel 52 samt Cullberg, J.: Psykoser, kapitel 21 og 22 (genlæses)
- Lihme, B. (2008) (red.):”Invitation til socialpsykiatri” Kapitlerne 1, 2 og 6, Akademisk Forlag
- Herheim, Å.(2005): Socialpsykiatri – en lærebog”, Kapitel 3, Systime Academic. (Kompendium)

9. Diagnostik og klassifikation af unge

Unge: Selvmord, selvmordsforsøg og selvbeskadigelse

v/Kirsten Mejlvig

Litteratur:

- Cullberg, J. :Dynamisk Psykiatri, del XII, kapitel 43 og 44.

10. Børn og unge.

v./ Jan Brødslev Olsen

Delmål:

Formålet med denne kursusgang er at give et empirisk overblik over børn og unges psykiske og psykosociale forhold i Danmark, samt at koble nogle teoretiske forståelser til disse forhold.

Obligatorisk Litteratur:

- Christensen, Else (2006): *Opvækst med særlig risiko: Indkredsning af børn med behov for en tidlig forebyggende indsats*. SFI: 06:04. S. 5-10 & s. 69-81. (18 sider).
Downloades på: <http://www.sfi.dk/resultater-4726.aspx?Action=1&NewsId=132&PID=9422>.
- Egelund, Tine m.fl. (2009): *Anbragte børn og unge: En forskningsoversigt*. SFI 09:24. S. 15-29 (15 sider). **(KP)**
- Erikson, Erik (1968): *Ungdom, identitet og kriser*. Hans Reitzels Forlag 1992, s. 148-158. (11 sider). **(KP)**
- Mattsson, Cathrine m.fl (2008): *11-årige børns hverdagsliv og trivsel*. SFI 08:16. S. 7-8 & 165-170. (8 sider). **(KP)**
- Ziehe, Thomas (1985): *Fremad mod halvtredserne? I: Ziehe: De unges livsprojekter i spændingsfeltet mellem det postmoderne og nykonservatismen. I: Ziehe, T.: *Ambivalenser og Mangfoldighed*. Politisk Revy 1988. S. 11-24. (14 sider). **(KP)***

I alt 66 sider

11. Familier og psykiatri

Funktionelle og dysfunktionelle familier

v/Kirsten Mejlvig

Litteratur:

- Cullberg: Dynamisk Psykiatri, Del III kapitel 8
- Dallos, Rudi & Ros Draper (2007): "Første fase – fra 50-erne til midten af 1970'erne", s 37-67 i kapitel 1: "Familieterapi. Systemisk teori og praksis". Hans Reitzels Forlag (Kompendium)

12. Overgreb i familien med fokus på overgreb mod børn

Funktionelle og dysfunktionelle familier

v/Kirsten Mejlvig

Litteratur:

- "Overgreb mod børn", Det Kriminalpræventive Råd (2007), artiklerne: Truede børn – i fortid, nutid og fremtid, Børns signaler bilag 1, Kort overblik over `børnelove` gennem 100 år - af Margit Harder, Seksuelle overgreb mod børn af Kirsten Moesgaard (findes på www.dkr.dk)

Litteratur:

- Cullberg: Dynamisk Psykiatri, Del III kapitel 8
- Dallos, Rudi & Ros Draper (2007): "Første fase – fra 50-erne til midten af 1970'erne", s 37-67 i kapitel 1: "Familieterapi. Systemisk teori og praksis". Hans Reitzels Forlag (Kompendium)

Obligatorisk litteratur:

- Cullberg, J.: "Dynamisk psykiatri", seneste udgave. Hans Reitzels Forlag
- Lihme, B.: "Invitation til socialpsykiatri". Akademisk Forlag.
- Sørensen, Jytte Birk (2007) *Støt mestring – bryd mønstre*. Dafolo
- Kompendium: Fagområde F02 Psykiatri, 2. semester, forår 2012, Soc 2011, samlet af Kirsten Mejlvig, Socialrådgiverstudiet, Aalborg Universitet.
- Kompendium: Fagområde F02 Psykologi, 2. semester, forår 2012, Soc 2011, samlet af Gitte Duus & Jan Brødslev Olsen, Socialrådgiverstudiet, Aalborg Universitet.
- Christoffersen, M.N. (2003): *Teenage motherhood and induced abortion among teenagers*, Arbejdsrapport fra SFI. S.4-18, 14 s. Downloades på:
<http://www.sfi.dk/publications-4844.aspx?Action=1&NewsId=321&PID=10056>
- Christensen, Else (2006): *Opvækst med særlig risiko: Indkredsning af børn med behov for en tidlig forebyggende indsats*. SFI: 06:04. S. 5-10 & s. 69-81. (18 sider).
Downloades på: <http://www.sfi.dk/resultater-4726.aspx?Action=1&NewsId=132&PID=9422>.

Undervisningsprogram: FO3 – Retlig Regulering

Fagområdets titel:	Retlig regulering (FO3)
Semester:	2. semester
Årgang/hold:	SOC 2011:
Undervisere:	Nina von Hielmcrone, Trine Schultz & John Klausen
Formål/læringsmål:	<p>Formålet med undervisningen er at introducere de studerende til det retlige grundlag for strukturen på det sociale område og at træne de studerendes evner til at identificere retlige problemer og at arbejde med konkret retsanvendelse på udvalgte retsområder.</p> <p>Fagområdet retlig regulering omfatter fagene: Socialret, forvaltningsret, familieret og civilret. I dette semester arbejdes der, udover en generel introduktion til området, med elementer af socialretten og familieretten:</p> <p>Ved introduktionen lægges der vægt på en grundig indføring i at tænke "ret" og en fornemmelse for hvad retten kan bruges til. Vi vil præsentere redskaberne og arbejde med øvelser i at anvende disse (f.eks. elektronisk lovsamling). Forløbet vil omfatte en gennemgang af den juridiske metode samt introduktion til socialrettens retskilder. Fagene præsenteres (Socialret, forvaltningsret, familieret, civilret) og der arbejdes med Social- og forvaltningsretlige begreber, herunder personkreds-, tildelings- udmålingsbestemmelser, samt skøn og ret. Endvidere vil der blive set nærmere på strukturen i det sociale apparat og de sociale ydelser.</p>

	<p>Genstandsområdet for den følgende juraundervisning vil være den familieretlige (privatretlige) og socialretlige regulering af børne- & ungeområdet. Privatretligt drejer det sig om reglerne vedrørende forholdet mellem forældre og børn. Her behandles reglerne om forældreskab og om forældremyndighed og samværsret, om børns forsørgelse og umyndige under 18 år. Der arbejdes endvidere med det offentliges forpligtelser over for børn og unge i socialretten, herunder offentlige ydelser til børn og servicelovens regler om børn og unge samt forpligtelserne overfor børn med særlige behov.</p>
Undervisningsform:	<p>Undervisningsformen vil være en kombination af forelæsninger og opgaveløsning, der foregår i grupper. Til brug for gruppearbejdet har vi oprettet konferencer på Moodle hvor der vil være mulighed for at gå i dialog med underviser. Vi henviser til notatet om pædagogiske principper for FO3-undervisningen. Undervisningen er tilrettelagt således, at der hovedsageligt undervises på 2 hold (X, Y og Z). Enkelte dage er holdene samlet i auditorium, eksempelvis første undervisningsgang</p>
Eksamensform:	<p>Stoffet fra dette semester indgår sammen med undervisningen på 3.- 6. semester i den skriftlige eksamen, der afholdes i slutningen af 6. semester.</p>

HOLD X

Sted og tid for forelæsningerne angives i semesterplan. Hold jer opdateret løbende.

Intro 1

v/ John Klausen

Delmål/indhold:

Præsentation af undervisere, fag, undervisningsform og formål. Krav til viden og kunnen. Introduktion til lærebogsmateriale og elektronisk lovsamling samt relevante links.

Obligatorisk Litteratur:

- "Introduktion til undervisningen i FO3 2012" (på Moodle under INTRO 1)

Intro 2

v/ Nina von Hielmcrone

Delmål/Indhold:

Retskilder og gennemgang af det socialpolitiske filtreringssystem.

Introduktion til gruppearbejde, IKT og PBL-model.

Obligatorisk Litteratur:

- Jon Andersen: Socialforvaltningsret, kap. 1 (på Moodle under INTRO 2)

- **Intro 3 + Konference**

v/ Nina von Hielmcrone

Delmål/indhold:

Social- og forvaltningsretlige begreber. Strukturen i det sociale apparat og de sociale ydelser. De organisatoriske rammer.

Gruppearbejde med lovsamlingsopgaver og begreber

Obligatorisk Litteratur:

- Materiale på Moodle under INTRO 3

Børn 1

v/ Trine Schultz

Delmål/Indhold:

Præsentation af familierettens principper og forhold til socialretten. Forældreskab. Forældremyndighed og samværsret.

Obligatorisk Litteratur:

- Nell Rasmussen: Lærebog i familieret: kapitel 1 og kapitel 2, afsnit 2.1-2.8 (afsnit 2.2. læses i hovedtræk).
- De relevante lovbestemmelser/retskilder (Børneloven og Forældreansvarsloven)

Børn 2

v/ Nina von Hielmcrone

Delmål/indhold:

Børns forsørgelse. Umyndige under 18 år. Offentlige ydelser til børn.

Obligatorisk Litteratur:

- Nell Rasmussen: Lærebog i familieret: kapitel 2, afsnit 2.9-2.12.
- De relevante lovbestemmelser/retskilder (Lov om børns forsørgelse, børnetilskudsloven og lov om en børne- og ungeydelse)

Konference: Gruppearbejde med cases (Børn 1 og 2)

v/ Nina von Hielmcrone og Trine Schultz

Delmål/Indhold:

Arbejde med cases om: Forældreskab. Forældremyndighed og samværsret (familieret) samt børns forsørgelse (privatretlig og offentligretlig)

Obligatorisk Litteratur:

- Cases/opgaver
- De relevante §§

Børn 3

v/ Trine Schultz

Delmål/indhold:

Det offentliges forpligtelser over for børn og unge. Serviceloven (SEL): Præsentation af loven, principper og systematik. Servicelovens regler om børn og unge. Forpligtelser overfor børn med særlige behov.

Obligatorisk Litteratur:

- De relevante lovbestemmelser/retskilder: Herunder lov om social service Afsnit II. Retssikkerhedsloven §§ 11 c, 73. Vejledning 3 til serviceloven.

Konference: Gruppearbejde med cases (Børn 3 (1 og 2))

v/ Trine Schultz og Nina v. Hielmcrone

Delmål/Indhold:

Arbejde med cases om: Servicelovens regler om børn og unge. Det offentliges forpligtelser overfor børn med særlige behov. (Forældreskab. Forældremyndighed og samværsret (familieret) samt børns forsørgelse (privatretlig og offentligretlig))

Obligatorisk Litteratur:

- Cases/opgaver
- De relevante §§

HOLD Y

Sted og tid for forelæsningerne angives i semesterplan. Hold jer opdateret løbende.

Intro 1

v/ John Klausen

Delmål/indhold:

Præsentation af undervisere, fag, undervisningsform og formål. Krav til viden og kunnen. Introduktion til lærebogsmateriale og elektronisk lovsamling samt relevante links.

Obligatorisk Litteratur:

- "Introduktion til undervisningen i FO3 2012" (på Moodle under INTRO 1)

Intro 2

v/ Trine Schultz

Delmål/Indhold:

Retskilder og gennemgang af det socialpolitiske filtreringssystem.

Introduktion til gruppearbejde, IKT og PBL-model.

Obligatorisk Litteratur:

- Jon Andersen: Socialforvaltningsret, kap. 1 (på Moodle under INTRO 2)

Intro 3 (+ Konference)

v/ Trine Schultz

Delmål/indhold:

Social- og forvaltningsretlige begreber. Strukturen i det sociale apparat og de sociale ydelser. De organisatoriske rammer.

Gruppearbejde med lovsamlingsopgaver og begreber

Obligatorisk Litteratur:

- Materiale på Moodle under INTRO 3

Børn 1

v/ Nina von Hielmcrone

Delmål/Indhold:

Præsentation af familierettens principper og forhold til socialretten. Forældreskab. Forældremyndighed og samværsret.

Obligatorisk Litteratur:

- Nell Rasmussen: Lærebog i familieret: kapitel 1 og kapitel 2, afsnit 2.1-2.8 (afsnit 2.2. læses i hovedtræk).
- De relevante lovbestemmelser/retskilder (Børneloven og Forældreansvarsloven)

Børn 2

v/ Nina von Hielmcrone

Delmål/indhold:

Børns forsørgelse. Umyndige under 18 år. Offentlige ydelser til børn.

Obligatorisk Litteratur:

- Nell Rasmussen: Lærebog i familieret: kapitel 2, afsnit 2.9-2.12.
- De relevante lovbestemmelser/retskilder (Lov om børns forsørgelse, børnetilskudsloven og lov om en børne- og ungeydelse)

Konference: Gruppearbejde med cases (Børn 1 og 2)

v/ Trine Schultz og Nina von Hielmcrone

Delmål/Indhold:

Arbejde med cases om: Forældreskab. Forældremyndighed og samværsret (familieret) samt børns forsørgelse (privatretlig og offentligretlig)

Obligatorisk Litteratur:

- Cases/opgaver
- De relevante §

Børn 3

v/ Trine Schultz

Delmål/indhold:

Det offentliges forpligtelser over for børn og unge. Serviceloven (SEL): Præsentation af loven, principper og systematik. Servicelovens regler om børn og unge. Forpligtelser overfor børn med særlige behov.

Obligatorisk Litteratur:

- De relevante lovbestemmelser/retskilder: Herunder lov om social service Afsnit II. Retssikkerhedsloven §§ 11 c, 73. Vejledning 3 til serviceloven.

Konference: Gruppearbejde med cases (Børn 3 (1 og 2))

v/ Trine Schultz

Delmål/Indhold:

Arbejde med cases om: Servicelovens regler om børn og unge. Det offentliges forpligtelser overfor børn med særlige behov. (Forældreskab. Forældremyndighed og samværsret (familieret) samt børns forsørgelse (privatretlig og offentligretlig))

Obligatorisk Litteratur:

- Cases/opgaver
- De relevante §§

HOLD Z

Sted og tid for forelæsningerne angives i semesterplan. Hold jer opdateret løbende.

Intro 1

v/ John Klausen

Delmål/indhold:

Præsentation af undervisere, fag, undervisningsform og formål. Krav til viden og kunnen. Introduktion til lærebogsmateriale og elektronisk lovsamling samt relevante links.

Obligatorisk Litteratur:

- "Introduktion til undervisningen i FO3 2012" (på Moodle under INTRO 1)
-

Intro 2

v/ John Klausen

Delmål/Indhold:

Retskilder og gennemgang af det socialpolitiske filtreringssystem.

Introduktion til gruppearbejde, IKT og PBL-model.

Obligatorisk Litteratur:

- Jon Andersen: Socialforvaltningsret, kap. 1 (på Moodle under INTRO 2)

Intro 3 (+ Konference)

v/ John Klausen

Delmål/indhold:

Social- og forvaltningsretlige begreber. Strukturen i det sociale apparat og de sociale ydelser. De organisatoriske rammer.

Gruppearbejde med lovsamlingsopgaver og begreber

Obligatorisk Litteratur:

- Materiale på Moodle under INTRO 3

Børn 1

v/ Trine Schultz

Delmål/Indhold:

Præsentation af familierettens principper og forhold til socialretten. Forældreskab. Forældremyndighed og samværsret.

Obligatorisk Litteratur:

- Nell Rasmussen: Lærebog i familieret: kapitel 1 og kapitel 2, afsnit 2.1-2.8 (afsnit 2.2. læses i hovedtræk).
- De relevante lovbestemmelser/retskilder (Børneloven og Forældreansvarsloven)

Børn 2

v/ Nina von Hielmcrone

Delmål/indhold:

Børns forsørgelse. Umyndige under 18 år. Offentlige ydelser til børn.

Obligatorisk Litteratur:

- Nell Rasmussen: Lærebog i familieret: kapitel 2, afsnit 2.9-2.12.
- De relevante lovbestemmelser/retskilder (Lov om børns forsørgelse, børnetilskudsloven og lov om en børne- og ungeydelse)

Konference: Gruppearbejde med cases (Børn 1 og 2)

v/ Trine Schultz og Nina von Hielmcrone

Delmål/Indhold:

Arbejde med cases om: Forældreskab. Forældremyndighed og samværsret (familieret) samt børns forsørgelse (privatretlig og offentligretlig)

Obligatorisk Litteratur:

- Cases/opgaver
- De relevante §§

Børn 3

v/ Trine Schultz

Delmål/indhold:

Det offentlige forpligtelser over for børn og unge. Serviceloven (SEL): Præsentation af loven, principper og systematik. Servicelovens regler om børn og unge. Forpligtelser overfor børn med særlige behov.

Obligatorisk Litteratur:

- De relevante lovbestemmelser/retskilder: Herunder lov om social service Afsnit II. Retssikkerhedsloven §§ 11 c, 73. Vejledning 3 til serviceloven.

Konference: Gruppearbejde med cases (Børn 3 (1 og 2))

v/ Trine Schultz

Delmål/Indhold:

Arbejde med cases om: Servicelovens regler om børn og unge. Det offentliges forpligtelser overfor børn med særlige behov. (Forældreskab. Forældremyndighed og samværsret (familieret) samt børns forsørgelse (privatretlig og offentligretlig))

Obligatorisk Litteratur:

- Cases/opgaver
- De relevante §§

Undervisningsprogram: FO4 – Samfundsvidenskabelig teori og metode

Modulets titel:	Sociale problemer og socialt arbejde med familier, børn og unge
Semester:	2. semester, forår 2012
Årgang/hold:	Soc. 2011
Undervisere:	Maria Appel Nissen, Mia Arp Fallov, Anne Breumlund, Inger Bruun Hansen, Lene Tølbøll Blenstrup
Formål/læringsmål:	<p>Formål Fællessemesteret, som I gennemførte i efteråret 2009, dækkede en del af det, der på socialrådgiveruddannelsen betegnes som <i>Fagområde 4: Samfundsvidenskabelig teori og metode</i>. Fællessemesteret kan betegnes som en ganske bred introduktion til politologiske, økonomiske, historiske og sociale forhold kendetegnende ved det danske samfund. Det dækker dele af målsætningerne for fagområde 4 på socialrådgiveruddannelsen jf. bekendtgørelse 536 28/6 2002 § 9: <i>"at de studerende opnår kundskaber fra det sociologiske, organisatoriske, politologiske og økonomiske felt for dermed at kunne forstå samfundets funktion, opbygning og udvikling, sammenhængen mellem menneskers levevilkår, sundhedsproblemer og sociale problemer samt social- og arbejdsmarkedspolitikens vilkår og den sociale sektors rolle og funktion i forhold hertil"</i>.</p> <p>På 2. Semester er temaet for Fagområde 4 undervisningen være Sociale problemer og socialt arbejde med familier, børn og unge. Gennem FO4-undervisningen vil I blive introduceret til samfundsvidenskabelige teorier, perspektiver og metoder, der kan anvendes til at belyse sociale problemer knyttet til familie, børn og unge såvel som socialt arbejde som et socialt og samfundsmæssigt fænomen knyttet til velfærdsstatens udvikling.</p> <p>Formålet er at bidrage til, at I bliver rustet til at undersøge, forstå, forklare sociale problemer herunder menneskers livsbetingelser som sociale og samfundsmæssige fænomener. Dette er en forudsætning for at opnå <i>en begyndende kompetence</i> til at arbejde socialt jf. bekendtgørelsen 536</p>

	<p>28/6/2002 § 1: ... at kunne identificere, beskrive, analysere, vurdere, evaluere og handle i forhold til livsbetingelser og sociale problemer på individ-, gruppe-, organisations- og samfundsniveau. De studerende skal tilegne sig viden om og indsigt i de berørte målgruppers og miljøers situation, så de studerende opnår forandrings- og handlekompetence inden for socialrådgivning, såvel i offentlig som privat regi</p> <p>Læringsmål for FO4</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ evne til at forstå og forklare sociale problemer som sociale og samfundsmæssige forhold der kan relateres til både et individ, gruppe, organisations og samfundsniveau. ▶ evne til at forstå og forklare socialt arbejde som en social og samfundsmæssig aktivitet, der må forstås i lyset af samfundets organisering herunder organiseringen af og tilgangen til velfærd gennem velfærdstaten, social- og arbejdsmarkedspolitik, offentlige institutioner såvel som private/andre former for organiseringer. ▶ evne til at forstå og forklare relevante målgruppers og miljøers sociale karakter ▶ evne til at undersøge – dvs. identificere, beskrive, analysere, vurdere, evaluere - konkrete problemstillinger relateret til sociale problemer og socialt arbejde ved brug af samfundsvidenskabelige metoder herunder <ul style="list-style-type: none"> ■ at kunne designe en undersøgelse og skitsere sammenhængen mellem teori, empiri, metode og analyse ■ at kunne foretaget begrundet valg af samfundsvidenskabelig metode (kvantitativ/kvalitative metoder, analysemetoder), og at kunne anvende disse metoder i en konkret undersøgelse ■ at kunne læse, forholde jer reflekteret kritisk til og at anvende samfundsvidenskabelig forskning ▶ evne til at kunne opstille handleforslag, der imødekommer sociale problemers sociale og samfundsmæssige karakter og/eller sigter til at udvikle det sociale arbejde som social og samfundsmæssig aktivitet
Undervisningsform:	Forelæsning med plenumdiskussioner, øvelser eller gruppearbejde
Eksamensform:	Tværfagligt problemorienteret projektarbejde 2. semester

Sted og tid for forelæsningerne angives i semesterplan. Hold jer opdateret løbende.

1. Introduktion til FO4: Familieliv og børneliv i velfærdstaten

v/ Maria Appel Nissen og Mia Arp Fallov

Formålet med undervisningen er at give en forståelse for FO4s genstandsfelt bredt, og at introducere til FO4 undervisningen på 2. semester, som fokuserer på sociale problemer og socialt arbejde med familier, børn og unge. For at formidle denne forståelse tages der udgangspunkt i spørgsmålet om, hvordan man kan forstå familieliv i den danske velfærdsstat alment, og hvordan man på den baggrund kan forstå hhv. kritisk diskutere sociale problemer knyttet til familier og børn.

Obligatorisk Litteratur (99 sider)

- Hansen, Henning (2004): "Kapitel 11 – Velfærdsstaten" i Ejrnæs M., Guldager m.fl. (red.): *Sociologi og socialt arbejde*. Danmarks Forvaltningshøjskole: 270-289 (20 sider) (KP)
- Jørgensen, Per S. (1999): "Familieliv - i børnefamilien" i Dencik og Jørgensen (red.): *Børn og familie i det postmoderne samfund*. Hans Reitzels Forlag: 108-131 (23 sider) (KP)
- Meeuwisse, Anna og Hans Swärd (2004): "1. Hvad er et socialt problem?", i *Perspektiver på sociale problemer*. Hans Reitzels Forlag: 19-48 (30 sider)(GB)
- Bundesen, Peter (2000): "Kapitel 1: Sociale problemer – socialpolitikens objekt" i, *Sociale Problemer og Social Politik*. Odense universitetsforlag: 9-34 (26 sider)(KP)

2. Velfærd: Mangler og afsavn

v/ Mia Arp Fallov

Formålet med undervisningen er at give en forståelse for velfærdsstatsforskningen herunder det velfærdsbegreb, der opereres med, og at belyse, hvordan velfærd kan forstås i relation til behov og afsavn i familier og børns liv – herunder en forståelse af familien som en socioøkonomisk enhed. Forståelsen af velfærd relateres til en skandinavisk forståelse af sociale problemer som knyttet til netop mangler og afsavn.

Obligatorisk Litteratur (53 sider)

- Larsen, Jørgen Elm (2007): "Kapitel 2: En rejse i Erik Allardts fodspor gennem nordisk velfærdsstatsforskning". I Per H. Jensen (red.): *Velfærd – dimensioner og betydninger*. Frydenlund: 33-53 (21 sider) (KP)
- Ejrnæs, Morten og Søren Kristiansen (2002): "Perspektiver på sociale problemer i USA og Skandinavien" i A. Meuwisse og H. Swärd (red.) *Perspektiver på sociale problemer*. Hans Reitzels Forlag: 67-87 (21 sider) (GB)

- Hansen, Finn Kenneth og Hussein, M. Azhar (2009): "Kapitel 1: Resumé og sammenfatning" samt "Kapitel 5 - Afsavn i børnefamilier" i *Konsekvenser af de laveste sociale ydelser - Forsørgelsesgrundlag og afsavn*. august 2009. CASA: 59-69 (11 sider) Downloades fra <http://www.casa-analyse.dk/default.asp?Action=Details&Item=385>

2. Bekymringen for børn: Det normale og det afvigende

v/ Maria Appel Nissen

Formålet med undervisningen er at give en forståelse for, at til grund for velfærdsstatens forholden sig til og indgriben i familier og børns liv ligger en bekymring for barnets velfærd såvel som normative forestillinger om det gode liv. I undervisningen sættes denne bekymring i relation til sondringen mellem det normale og det afvigende, og en forståelse af sociale problemer og løsningen på dem, som noget, der afspejler bestemte forestillinger om normalitet og "det gode liv"

Obligatorisk Litteratur (39 sider)

- Sunesson, Sune (2004): "Sociale problemer og samfundsbekymringer i historien" i A. Meuwisse og H. Swärd (red.) *Perspektiver på sociale problemer*. Hans Reitzels Forlag: 49-66 (18 sider) (GB)
- Nissen, Maria Appel (2001): "Børns problemer – det sociales problem" i *Dansk Sociologi*, vol. 12. Nr. 4: 45-65 (21 sider)(KP)

Sekundær litteratur

- Harder, Margit (2009): *Legal tvang og dens begrundelser – I forhold til udsatte børnefamilier igennem 100 år*. FoSo Workingpapers nr. 8. Aalborg Universitet. <http://vbn.aau.dk/files/17376281/Nr8-Margit-Harder-legal-tvang09.pdf>

3. Klasse og social ulighed: Empowerment

v/ Mia Arp Fallov

Delmål og kursusindhold

Formålet med undervisningen er at give en forståelse for klassebegrebet og synet på sociale problemer som knyttet til social ulighed og social underordning. I undervisningen relateres denne forståelse til empowerment som perspektiv og udgangspunkt for socialt arbejde.

Obligatorisk Litteratur (57 sider)

- Hansen, Erik Jørgen (2004): "Sociale klasser og social ulighed" I Heine Andersen: *Sociologi – en grundbog til et fag*, Hans Reitzels Forlag: 93-118 (26 sider) (KP)

- Andersen, John og Elm Larsen, Jørgen (2004) "Empowerment og socialt arbejde", i Jørgen Elm Larsen og Iver Horneman Møller (red) *Socialpolitik*, Hans Reitzels Forlag: 432-446 (14 sider) (KP)
- Scheff, Thomas J. og Starrin, Bengt: "Skamfølelse og sociale bånd – om social underordning og langvarige konflikter" i A. Meuwisse og H. Swärd (red.) *Perspektiver på sociale problemer*. Hans Reitzels Forlag: 158-174 (17 sider) (GB)

Sekundær litteratur (41 sider)

- Bourdieu, Pierre (1991) "Social Space and the Genesis of 'Classes'" i Bourdieu, P. *Language and Symbolic Power*. Polity Press:229-251
- Larsen, Jørgen Elm (2000): "Klassebiografi og individuel biografi", i *Social Kritik* nr. 67:59-77 (19 sider)(Fra fællessemestret)

4. Socialisering: Barnets hverdagsliv i tid og rum

v/ Maria Appel Nissen

Delmål og kursusindhold

Formålet med undervisningen er at give en forståelse for barnets hverdagsliv og socialisering i familien og de mange arenaer og institutionelle sammenhænge barnet i øvrigt deltager i. I undervisningen lægges der vægt på at anskue barnets socialisering og udvikling ud fra kompleksiteten i hverdagslivet, og ud fra antagelsen om, at barnet også selv er aktiv agent i egen socialisering.

Obligatorisk Litteratur (104 sider)

- Bo, Inger Glavind (2000): "Barndommens verden" i Bech-Jørgensen og Kristiansen (2000): *Sociale Perspektiver*. Aalborg Universitet. 238-267 + 282-284 (33 sider)(KP)
- Dencik, Lars (1999): "Fremtidens børn – om postmodernisering og socialisering" i Dencik og Jørgensen (red.): *Børn og Familier i det postmoderne samfund*, Hans Reitzels Forlag: 19-44 (26 sider)(KP)
- Rasmussen, Kim (2004): "Kapitel 2: Børns hverdagsliv, de mange arenaer og "den institutionelle trekant"", i *Børnene i kvarteret – kvarteret i børnene. Om børns hverdagsliv, steder og ruter*. Roskilde Universitetsforlag: 31-51 (21 sider)(KP)
- Højlund, Susanne (2009): "Barndommens geografi. Om at begribe børns færd gennem barndommens institutioner", i Højlund (red.): *Barndommens organisering i et dansk institutionsperspektiv*. Roskilde universitetsforlag: 173-196 (24 sider)(KP)

5. Livsformer og konflikter: alkoholmisbrug i familien

v/ Anne Breumlund og Inger Bruun Hansen

Delmål og kursusindhold

Formålet med undervisningen er at give en forståelse for forskellige livsformer og typer af familieliv, og hvordan man i lyset af disse kan anskue sociale problemer som

knyttet til sociokulturelle og samfundsmæssige konflikter. I undervisningen tages der udgangspunkt i eksempler, der relaterer sig til alkoholmisbrug.

Obligatorisk Litteratur (71 sider):

- Jørgensen, Carsten: 'Livsformer' i: *Sociologi og social arbejde* (2010) red. Ejrnæs, Morten m.fl. Forlaget Metropol, 3. udgave: 94-130 (36 sider). (KP)
- Breumlund, Anne og Hansen og Inger Bruun Hansen (2005): *Når alkohol dominerer hverdagen*, Klim: 151-186 (35 sider)(KP).

6. Magtfulde konstruktioner: Sociale kategorier

v/Maria Appel Nissen

Delmål og kursusindhold

Formålet med undervisningen er at give en forståelse for de magtforhold og konstruktionsprocesser, som fører til, at noget defineres som et socialt problem, samt at give en forståelse for, hvordan socialt arbejde med familier og børn indgår i denne konstruktionsproces. I undervisningen knyttes forståelsen af sociale problemer til en forståelse af velfærdsstatens logik og kategoriserende virkninger, og til en diskussion om socialrådgiverens rolle som ekspert og hjælper.

Obligatorisk Litteratur (76 sider)

- Järvinen, Margaretha (2004): Hjælpens univers – et magtperspektiv på mødet mellem system og klient. i A. Meuwisse og H. Swärd (red.) *Perspektiver på sociale problemer*. Hans Reitzels Forlag: 241-260 (20 sider) (GB)
- Egelund, Tine (1997): "Den konstruktive praksis", i Beskyttelse af barndommen – socialforvaltningens risikovurdering og indgreb, Hans Reitzels forlag: 208-263 (56 sider)(KP)

6. Afvigelser og social kontrol: Ungdomskriminalitet

v/Maria Appel Nissen

Delmål og kursusindhold

Formålet med undervisningen er at diskutere to centrale perspektiver på afvigelser; hvad er afvigelser og hvordan opstår de? Forståelsen af afvigelser knyttes til en diskussion om social kontrol. I undervisningen fokuseres der på ungdomskriminalitet som case.

Obligatorisk Litteratur (56 sider)

- Rubington, Earl og Martin S. Weinberg (2003): "Kapitel 5 Deviant Behavior" og "Kapitel 6 Labelling", i *The study of social problems. Seven Perspectives*. Oxford University Press: 119-140 og 171-186 (38 sider)(KP)
- Balvig, Flemming (2004): "Social Kontrol", i Andersen (red.) *Sociologi – en grundbog til et fag*. Hans Reitzels forlag:310-327 (18 sider)(KP)

Sekundær litteratur:

Bryderup, Inge (2010): *Ungdomskriminalitet. Socialpolitik og Socialpædagogik. Biografiske Interview med unge om straf og behandling*. Forlaget Klim.

7. At læse og anvende kvantitative undersøgelser

v/ Lene Tølbøll Blenstrup

Delmål og kursusindhold

Formålet med undervisningen er at introducere til forskellige kvantitative undersøgelsesmetoder, som bruges i undersøgelser, der har relevans for forståelsen af familier, børn og unge. I undervisningen belyses undersøgelsesmetodernes muligheder og begrænsninger med fokus på, hvad det betyder for læsningen af kvantitative undersøgelser og data. Der tages udgangspunkt i konkrete empiriske undersøgelser, således at de studerende gives mulighed for at diskutere og vurdere kvaliteten af disse, ligesom der introduceres til steder, hvor man kan søge relevant statistisk materiale om familier, børn og unge.

Obligatorisk Litteratur (max 50-60 sider)

- Hansen, Erik Jørgen & Andersen, Bjarne Hjort (2000). Et sociologisk værktøj. Introduktion til den kvantitative metode. København: Hans Reitzels Forlag. 'Kapitel 2 – Sociologien og den kvantitative metode' og 'Kapitel 3 – Modeller, teorier og hypoteser', side 20-47. (KP)
- Bryman, Alan (2008). Social Research Methods. Third Edition. Oxford University Press. 'Chapter 6. The Nature of Quantitative Research', side 139-162. (KP)
- Ottosen, Mai Heide, Dines Andersen, Mette Lausten, Lisbeth Palmhøj Nielsen og Sofie Stage (2010). Børn og unge i Danmark. Velfærd og trivsel 2010. København: SFI. 'Kapitel 1. Undersøgelsens formål og opbygning', side 14-31. (kan downloades fra: <http://www.sfi.dk/Default.aspx?ID=4681&Action=1&NewsId=2698&PID=9267>)

8. At læse og anvende kvalitative undersøgelser

v/ Anne Breumlund og Inger Bruun Hansen

Delmål og kursusindhold:

Formålet med kurset er at give en overordnet forståelse for den kvalitative tilgang som samfundsvidenskabelig metode og dens muligheder og begrænsninger i forhold til at undersøge og få viden om sociale problemer. Der rettes specielt fokus på det kvalitative interview, dets vidensgrundlag og anvendelsesmuligheder. På kurset gennemgås konkrete metoders karakteristika, deres gennemførelse samt analysemetoder. Der eksemplificeres med kvalitative undersøgelser.

Obligatorisk Litteratur (46 sider):

- Thaagaard, Tove (2004): 'Dataindsamling: interview og relationer i feltarbejdet', kapitel 5 i: *Systematik og indlevelse. En indføring i kvalitativ metode*. Akademisk Forlag: 86-112 (26 sider) (GB)
- Kvale, Steinar (1997): *Analysemetoder*. I "Interview. En introduktion til det kvalitative forskningsinterview". Hans Reitzels Forlag. Kap. 11:186-206 (20 sider) (KP)

Sekundær Litteratur:

- Christensen, Else (1994): *Når mor eller far drikker... Interview med børn og forældre i familier med alkoholmisbrug*. Socialforskningsinstituttet: København. Rapport 94:2. (Kap. 2: 33-49). Kan downloades på:
<http://www.sfi.dk/Default.aspx?ID=4681&Action=1&NewsId=2099&PID=9267>

9. Unge, fællesskab og netværk: boligsocialt arbejde

v/ Mia Arp Fallov

Delmål og kursusindhold

Formålet med undervisningen er at introducere til forståelser af fællesskab og netværk i det senmoderne samfund, herunder begreber som ungdoms- og subkultur, etnicitet og lokalt miljø. I undervisningen fokuseres på socialt miljøarbejde med unge og unges netværk som case.

Obligatorisk Litteratur (75 sider):

- Børresen, Sølvi (2008) *Konflikter i boligområder*. SBi 2008:14:3-30 (kan downloades fra:
- <http://www.sbi.dk/boligforhold/boligomrader/konflikter-i-boligomrader/konflikter-i-boligomrader-skal-loses-gennem-dialog/?searchterm=None> (27)
- Ålund, Aleksandra (2004): "Sociale problemer i kulturel forklædning", i A. Meuwisse og H. Swärd (red.) *Perspektiver på sociale problemer*. Hans Reitzels Forlag: 279-297 (18 sider) (GB)
- Sernhede, Ove (2009) "Territorial stigmatisering – Unges uformelle læring og skolen i det postindustrielle samfund" i *Social kritik: tidsskrift for social analyse og debat*, 118:4-23. (20 sider) (KP)

Sekundær litteratur (31 sider)

- Bauman, Zygmunt (2009) "Nyopførelse af dramaet Gammel vs. Ung" i Hviid Jacobsen, Michael red *Fagre nye læringsliv – læring, pædagogik, uddannelse og ungdom i den flydende modernitet*. Forlaget UP: 149-179. (31 sider)

Obligatorisk litteratur:

Følgende er en oversigt over obligatorisk litteratur på semesteret (Sekundær litteratur ikke medtaget)

Bøger:

- Meeuwisse, Anna og Swärd, Hans (red.): *Perspektiver på sociale problemer*. Hans Reitzels Forlag
Fra denne bog følgende kapitler: Meeuwisse og Swärd: "Hvad er et socialt problem?", Ejrnæs og Kristiansen: "Perspektiver på sociale problemer i USA og Skandinavien", Sunneson: "Sociale problemer og samfundsbekymringer i historien", Järvinen: "Hjælpens univers – et magtperspektiv på mødet mellem system og klient", Scheff og Starrin: "Skamfølelse og sociale bånd – om social underordning og langvarige konflikter", Ålund: "Sociale problemer i kulturel forklædning"
- Thaagaard, T. (2004): *Systematik og indlevelse. En indføring i kvalitativ metode*. Akademisk Forlag
Kapitel 5 - bog bruges også som obligatorisk litteratur på senere semestre

Kompendium:

- Hansen, Henning (2004): "Kapitel 11 – Velfærdsstaten" i Ejrnæs M., Guldager m.fl. (red.): *Sociologi og socialt arbejde*. Danmarks Forvaltningshøjskole: 270-289 (20 sider) (KP)
- Jørgensen, Per S. (1999): "Familieliv - i børnefamilien" i Dencik og Jørgensen (red.): *Børn og familie i det postmoderne samfund*. Hans Reitzels Forlag: 108-131 (23 sider) (KP)
- Bundesen, Peter (2000): "Kapitel 1: Sociale problemer – socialpolitikens objekt" i, *Sociale Problemer og Social Politik*. Odense universitetsforlag: 9-34 (26 sider)(KP)
- Larsen, Jørgen Elm (2007): "Kapitel 2: En rejse i Erik Allardts fodspor gennem nordisk velfærdsstatsforskning". I Per H. Jensen (red.): *Velfærd – dimensioner og betydninger*. Frydenlund: 33-53 (21 sider) (KP)
- Nissen, Maria Appel (2001): "Børns problemer – det sociale problem" i *Dansk Sociologi*, vol. 12. Nr. 4: 45-65 (21 sider)(KP)
- Egelund, Tine (1997): "Den konstruktive praksis", i *Beskyttelse af barndommen – socialforvaltningens risikovurdering og indgreb*, Hans Reitzels forlag: 208-263 (56 sider)(KP)
- Hansen, Erik Jørgen (2004): "Sociale klasser og social ulighed" I Heine Andersen: *Sociologi – en grundbog til et fag*, Hans Reitzels Forlag: 93-118 (26 sider) (KP)
- Andersen, John og Elm Larsen, Jørgen (2004) "Empowerment og socialt arbejde", i Jørgen Elm Larsen og Iver Horneman Møller (red) *Socialpolitik*, Hans Reitzels Forlag: 432-446 (14 sider) (KP)
- Jørgensen, Carsten: 'Livsformer' i: *Sociologi og social arbejde* (2010) red. Ejrnæs, Morten m.fl. Forlaget Metropol, 3. udgave: 94-130 (36 sider). (KP)

- Breumlund, Anne og Hansen og Inger Bruun Hansen (2005): *Når alkohol dominerer hverdagen*, Klim: 151-186 (35 sider)(KP).
- Bø, Inger Glavind (2000): "Barndommens verden" i Bech-Jørgensen og Kristiansen (2000): *Sociale Perspektiver*. Aalborg Universitet. 238-267 + 282-284 (33 sider)(KP)
- Dencik, Lars (1999): "Fremtidens børn – om postmodernisering og socialisering" i Dencik og Jørgensen (red.): *Børn og Familier i det postmoderne samfund*, Hans Reitzels Forlag: 19-44 (26 sider)(KP)
- Rasmussen, Kim (2004): "Kapitel 2: Børns hverdagsliv, de mange arenaer og "den institutionelle trekant""", i *Børnene i kvarteret – kvarteret i børnene. Om børns hverdagsliv, steder og ruter*. Roskilde Universitetsforlag: 31-51 (21 sider)(KP)
- Højlund, Susanne (2009): "Barndommens geografi. Om at begribe børns færd gennem barndommens institutioner", i Højlund (red.): *Barndommens organisering i et dansk institutionsperspektiv*. Roskilde universitetsforlag: 173-196 (24 sider)(KP)
- Rubington, Earl og Martin S. Weinberg (2003): "Kapitel 5 Deviant Behavior" og "Kapitel 6 Labelling", i *The study of social problems. Seven Perspectives*. Oxford University Press: 119-140 og 171-186 (38 sider)(KP)
- Balvig, Flemming (2004): "Social Kontrol", i Andersen (red.) *Sociologi – en grundbog til et fag*. Hans Reitzels forlag:310-327 (18 sider)(KP)
- Sernhede, Ove (2009) "Territorial stigmatisering – Unges uformelle læring og skolen i det postindustrielle samfund" i *Social kritik: tidsskrift for social analyse og debat*, 118:4-23. (20 sider) (KP)
- Hansen, Erik Jørgen & Andersen, Bjarne Hjort (2000). Et sociologisk værktøj. Introduktion til den kvantitative metode. København: Hans Reitzels Forlag. 'Kapitel 2 – Sociologien og den kvantitative metode' og 'Kapitel 3 – Modeller, teorier og hypoteser', side 20-47. (KP)
- Bryman, Alan (2008). Social Research Methods. Third Edition. Oxford University Press. 'Chapter 6. The Nature of Quantitative Research', side 139-162. (KP)
- Kvale, Steinar (1997): *Analysemetoder*. I "Interview. En introduktion til det kvalitative forskningsinterview". Hans Reitzels Forlag. Kap. 11:186-206 (20 sider) (KP)

Ikke i kompendium

- Hansen, Finn Kenneth og Hussein, M. Azhar (2009): "Kapitel 1: Resumé og sammenfatning" samt "Kapitel 5 - Afsavn i børnefamilier" i *Konsekvenser af de laveste sociale ydelser - Forsørgelsesgrundlag og afsavn*. august 2009. CASA: 59-69 (11 sider) Downloades fra <http://www.casa-analyse.dk/default.asp?Action=Details&Item=385>
- Børresen, Sølvi (2008) *Konflikter i boligområder*. SBi 2008:14:3-30 (**kan downloades fra:** <http://www.sbi.dk/boligforhold/boligomrader/konflikter-i-boligomrader/konflikter-i-boligomrader-skal-loses-gennem-dialog/?searchterm=None> (27)

- Ottosen, Mai Heide, Dines Andersen, Mette Lausten, Lisbeth Palmhøj Nielsen og Sofie Stage (2010). Børn og unge I Danmark. Velfærd og trivsel 2010. København: SFI. 'Kapitel 1. Undersøgelsens formål og opbygning', side 14-31. (kan downloades fra:
<http://www.sfi.dk/Default.aspx?ID=4681&Action=1&NewsId=2698&PID=9267>)

Ikke i kompendium

- Hansen, Finn Kenneth og Hussein, M. Azhar (2009): "Kapitel 1: Resumé og sammenfatning" samt "Kapitel 5 - Afsavn i børnefamilier" i *Konsekvenser af de laveste sociale ydelser - Forsørgelsesgrundlag og afsavn*. august 2009. CASA: 59-69 (11 sider) Downloades fra <http://www.casa-analyse.dk/default.asp?Action=Details&Item=385>
- Børresen, Sølvi (2008) *Konflikter i boligområder*. SBI 2008:14:3-30 (**kan downloades fra:** <http://www.sbi.dk/boligforhold/boligomrader/konflikter-i-boligomrader/konflikter-i-boligomrader-skal-loses-gennem-dialog/?searchterm=None> (27)
- Ottosen, Mai Heide, Dines Andersen, Mette Lausten, Lisbeth Palmhøj Nielsen og Sofie Stage (2010). *Børn og unge I Danmark. Velfærd og trivsel 2010*. København: SFI. 'Kapitel 1. Undersøgelsens formål og opbygning', side 14-31. (kan downloades fra: <http://www.sfi.dk/Default.aspx?ID=4681&Action=1&NewsId=2698&PID=9267>)

Litteratursøgningskursus

Der udbydes et kursus i litteratursøgning. Aalborg Universitetsbibliotek (AUB) har mange - elektroniske og andre – ressourcer, som er helt uundværlige i projektarbejdet og studiet i det hele taget. Kurset afholdes af AUBs medarbejdere. Kurset forventes afholdt kort tid efter gruppedannelsen. Nærmere information om indhold, tid og sted følger senere på Moodle.